

Pericopa Ki Tavo - Despre ridicarea și rostogolirea sulului Torei [anul 5779]

În pericopa noastră există o listă de 11 blesteme (Deuteronom 27:15-26). Fiecare blestem începe cu cuvântul ארור (*arur* („blestemat”). Ultimul dintre ele spune: „Blestemat va fi cel care nu va lua drept literă de lege cuvintele acestei Tora ca să le împlinească și tot poporul va zice Amen” (Deuteronom 27:26). Acest blestem nu este unul obișnuit, cum sunt celelalte, fiindcă în timp ce toate blestemele se referă la o acțiune oarecare (cioplirea unei statui, mutarea unui semn de hotar, rățacirea orbului etc.), blestemul acesta vizează principii de viață și de credință imposibil de refuzat.

Din această cauză avem teancuri de interpretări și de comentarii. În Talmud Ierusalimi, de exemplu, (Sota 7:4) se spune că, din cauza acestui blestem, regele Iosia și-a rupt hainele când a citit cartea de Tora care a fost găsită în Templu (2Regi 22:11). Rași crede că aici este vorba despre îndeplinirea poruncilor, mișvoturilor din Tora. Nepotul lui, Rașbam, vorbește despre „păcate rămase nedescoperite”.

Spre deosebire de ei, Ramban (Nahmanides) spune că în acest blestem este vorba despre neîmplinirea mișvoturilor și mai ales de ridicarea sulului de Tora, dacă această operațiune se face în mod impropriu. După cum scrie și el, aceste reguli apar pentru prima oară în tractatul Sofrim (scriitori, scribi) din care învățăm tot ce are legătură cu cărțile (sulurile) de Tora, de la scriere până la radiere, dacă este nevoie. Acolo apare pentru prima oară ridicarea Torei ca având o parte din *halachot* legate de acest ritual. De exemplu, una dintre ele este aceea că toți bărbații și toate femeile trebuie să vadă textul în timpul ridicării. După Talmud, rostogolirea (înfășurarea) Torei este o mare onoare. În tractatul Megila 32:a Rabi Șfatiya, în numele lui Rabi Iohanah, spune că, dintre cei zece care au citit din Tora, „cel mai mare”, adică cel mai onorat este cel care a rostogolit (a înfășurat) Tora. Iar Rabi Iehoșua Ben Levi spune că din cei zece care au citit, cel care rostogolește (înfășoară) primește răsplata pentru toți.

Astăzi, obiceiul la Așkenazim este că doi oameni se ocupă de asta: primul care ridică sulul și al doilea care îl rostogolește (îl înfășoară). S-a născut o dispută între *poskim* (înțelepți care dau decizii în legătură cu reguli), preocupați de întrebarea: care dintre cele două acțiuni este mai onorabilă? Mișna Brura (carte de *halachot* scrisă de Israel Meir Kagan în sec. 19) precum și adepții lui, spun că Talmudul, în tractatul Megila se referă la cel care ridică. Alții, cum ar fi Aruch Hașulhan spun că este vorba despre cel care rostogolește. Se povestește despre Rabinul Șlomo Zalman Oierbach, unul din cei mai mari înțelepți așkenaz din epoca noastră, care a murit acum 25 de ani, că o dată, de Șabat Hatan (mire), s-a destăinuit gabaiului: „Mițva de ridicare a Torei este o mare mițva și mi-e dragă mie. De ani mulți nu am mai fost onorat cu această mițva, fiindcă mulți cred că nu sunt destul de onorabil pentru ea. Așa că eu vreau să mi se dea mie astăzi.” Și așa a fost și i s-a dat.

Există probleme practice în legătură cu ridicarea Torei. Prima, cea mai evidentă, apare în Mișna Brura și anume că un om lipsit de forță, de putere, nu va fi onorat niciodată să ridice Tora, fiindcă lipsa de putere nu-i dă posibilitatea să arate scrisul întregii obști. Există și pericolul ca sulul (cartea), de greutate apreciabilă, să-i scape din mână. Acest lucru i-a determinat pe evreii din Italia, în sec. 18, să renunțe la ritualul de ridicare a Torei.

O a doua întrebare foarte importantă este cea privitoare la câte coloane să arătăm. În ultimele secole sunt unii

Înțelepți care scriu că este bine ca cel care ridică să arate cât mai multe coloane. Întrebarea care se pune este dacă într-adevăr așa trebuie să procedăm sau este un număr riguros stabilit de coloane care trebuie arătate. Răspunsul îl avem chiar în tractatul Sofrim, cap. 14: „Rostogolește cartea (sulul) de Tora până la trei pagini (coloane), ridică și arată partea scrisă oamenilor care stau la dreapta și la stânga lui, și învârtte înainte și înapoi! Este mițva ca toți bărbații și toate femeile să vadă scrisul!”.

În mod asemănător apare și în Machzor Vitri, cap. 427 (carte de *halachot* și rugăciuni, redactată de Rabenu Simcha Ben Șmuel, nepot al lui Rași, la începutul sec. 13): „Rostogolește cartea de Tora până la trei pagini și o ridică”. Din aceste exemple putem înțelege că trebuie arătate exact trei coloane. Însă există o polemică între *poskim* în această problemă. Unii susțin că într-adevăr este vorba despre exact trei coloane, de exemplu Maghen Avraham (Avraham Gombiner, Polonia sec. 17). Mișna Brura îl contrazice, spunând în cap.100:8: „Mi se pare că asta (adică numărul coloanelor) depinde de câtă putere are ridicătorul ca să ridice coloanele expuse”.

Bineînțeles, mai există o întrebare și anume dacă putem arăta mai mult de trei coloane. Toți *poskim* din toate perioadele, inclusiv ultimele secole, spun că trebuie arătate doar trei coloane și nu mai mult. Iarși vedem din nou și din nou că trebuie să îndeplinim mițvot exact cum trebuie și să nu exagerăm peste ceea ce ne-a fost poruncit. De ce nu este bine să deschidem mai multe coloane? Țelul ridicării Torei este onorarea cărții de Tora. Cartea este ridicată, ținută deschisă și arătată obștiei. Am văzut că trei coloane sunt de ajuns. Dacă cineva deschide patru-cinci coloane, cum se întâmplă deseori, toată atenția oamenilor se îndreaptă spre cel care ridică sulul, în semn de admirație față de puterea și dedicația lui, în loc să fie concentrată pe cartea pe care o onorăm. În consecință, așa cum învățăm și din tractatul Meghila, toată atenția noastră trebuie dată Torei.

Din această cauză, și în acest caz regula următoare nu se aplică la ridicarea Torei:

כל המרבה הרי זה משובח *Kol hamarbe harei ze mešubah* „tot ce sporește sau înmulțește este excelent”.

Să fim moderați și să îi onorăm pe cei cărora li se cuvine. Dar, înainte de toate, să onorăm cum se cuvine litera și spiritul Torei, fundamentul spiritual al existenței poporului evreu.